02. נח. נח ודורו (בראשית סח/א)

1. <u>נח לא היה יכול להזכיר את זכות אבות כמו משה רבינו.</u>

אמר רבי יהודה: אף על גב דזכאה הוה נח אע״פ שנח היה צדיק, **לאו איהו כדאי דקב״ה יגין על עלמא בגיניה** לא היה ראוי שהקב״ה יגן על העולם בזכותו.

תא חזי בא וראה **משה לא תלה מלה בזכותיה, אלא בזכות אבהן קדמאי** משה לא תלה דבר בזכות עצמו אלא בזכות האבות הראשונים. **אבל נח לא הוה ליה במאן דיתלי בזכותא כמשה** אבל נח לא היה לו בזכות מי לתלות כמו משה!

2. <u>קרבנו של נח</u>

אמר רבי יצחק: ועם כל דא, כיון דאמר ליה קב״ה ובכל זאת, כיון שאמר לו הקב״ה **(בראׄ ו 18): וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ, הוה ליה למבעי רחמי עלייהו** היה לו לבקש רחמים עליהם. **וקרבנא דאקריב לבתר** והקרבן שהקריב אחרי (המבול), **דיקריב ליה מן קדמת דנא** היה לו להקריב אותו לפני (המבול), **דלמא ישכך רוגזא מעלמא** אולי היה משקיט את כעסו (של הקב״ה) עליהם.

אמר רׄ יהודה: מאי הוה ליה למעבד? מה היה לו (לנח) לעשות? **דהא חייבי עלמא הוו מרגיזין קמי קב״ה** כי רשעי עולם היו מכעיסים את הקב״ה **ואיהו יקריב קרבנא?!** והוא יקריב קרבן עליהם?! **אלא ודאי נח דחיל על גרמיה הוה** אלא וודאי נח היה מפחד על עצמו, **בגין דלא יערע ביה מותא בגו חייבי עלמא** שהמוות לא תשיג אותו בין רשעי העולם **דהוה חמי עובדיהון בישא כל יומא** כי היה רואה את מעשיהם הרעים כל הזמן **והיך מרגזן קמי קב״ה כל יומא** ואיך היו מכעיסים כל הזמן את הקב״ה.

3. <u>פחד נח</u>

רׄ יצחק אמר: כל זמנא דחייבי עלמא אסגיאו כל זמן שמתרבים רשעים בעולם, **זכאה דאשתכח בינייהו הוא אתפס בקדמיתא** הצדיק הנמצא ביניהם נתפס תחילה **דכתיב (יחזקאל ט 6): וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ** התחילו מן הנמצאים במקדש **ותנינן** ולמדנו **אל תקרי מִמִּקְדָּשִׁי אלא ממקודשי!** (מסׄ׳ שבת נח/א). **ונח היך שזיב ליה קב״ה בין כל אינון חייביא?** מדוע הציל הקב״ה את נח מבין כל אותם הרשעים? **אלא בגין דיפקון מניה תולדין בעלמא** אלא (הציל אותו) כדי שייצאו ממנו תולדות בעולם **דהוה צדיק כדקא יאות** כי היה צדיק גמור.

ותו ועוד **דאיהו אתרי בהו כל יומא ויומא** כי היה מזהיר אותם מידי יום ביומו **ולא קבילו מניה** ולא שמעו בקולו **וקיים בנפשיה קרא** וקיים בעצמו את הכתוב **דכתיב (יחזקאל ג 9): וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ רָשָׁע [מִדַּרְכּוֹ, לָשׁוּב מִמֶּנָּה, וְלֹא שָׁב מִדַּרְכּוֹ הוּא בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת] וכתיב וְאַתָּה נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ. מכאן כל מאן דאזהר לחייבא** מכאן, כל מי שמזהיר את הרשע **אף על גב דלא קביל מניה** אע״פ שלא שומע בקולו **הוא שזיב ליה לגרמיה** מציל את עצמו **וההוא חייבא אתפס בחוביה** והרשע נתפס בחטאו, **ועד כמה יזהר ליה?** ועד כמה יזהיר אותו? **עד דימחי ליה** עד שיכה אותו, **הא אוקמוה חבריא**[1]**.** זאת קבעו חכמים.

4. <u>מדוע השמיד הקב״ה גם את בעלי החיים?</u>

---

[1] רמב״ם, הלׄ׳ דעות ו, זׄ: וכן תמיד חייב להוכיח עד שיכהו החוטא ויאמר לו: איני שומע. וכל שאפשר בידו למחות ואינו ממחה – הוא נתפש בעוון אלו כולם שאפשר לו למחות בהם.

רבי יוסי הוה שכיח קמיה דר״ש רבי יוסי היה רגיל לבוא לרבי שמעון. **יומא חד,** יום אחד,

- **אמר ליה: מאי חמא קב״ה לשיצאה כל חיות ברא ועוף שמיא עמהון דחייביא?** מה ראה הקב״ה להשמיד כל חיות השדה וכל עוף השמים ביחד עם הרשעים? **אי בני נשא חטאן, בעירי ועופי שמיא ושאר בריין מה חטו?** אם חטאו בני אדם, בהמות ועוף השמים ושאר הבריות, מה חטאו?
- **אמר ליה: בגין דכתיב (בראׁ ו 12): כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ: כלהו הוו מחבלי ארחייהו** כולם היו משחיתים את דרכם **שבקי זיניהו ודבקו בזינא אחרא** עזבו את מינם ודבקו למין אחר.

ת״ח: אינון חייבי עלמא גרמו הכי לכל בריין רשעי העולם האלו גרמו לכל הבריות לעשות כן (לחקות אותם) **ובעון לאכחשא עובדא דבראשית** ורצו להכחיש מעשה בראשית (לערבב את המינים ביניהם) **ואינון גרמו לכל בריין לחבלא אורחייהו כמה דאינון** כשם שהשחתו, כך הם גרמו לכל הבריות להשחית את דרכם.

אמר קב״ה: אתון בעיתו לאכחשא עובדי ידי, אתם רוצים להכחיש את מעשה ידי, **אנא אשלים רעותא דלכון** (לכן) אקיים את רצונכם **(בראׁ ז 4): וּמָחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, אהדר עלמא למיין** אחזיר את העולם למים **כמה דהוה בקדמיתא מיין במיין** כמו שהיה העולם בהתחלה מים במים **והא אתמר, מכאן ולהלאה** ומכאן ולהבא **אעביד בריין אחרנין בעלמא, כדקא יאות.** אעשה בריות אחרות בעולם כראוי.